

Relacions internacionals

Codi: 106738
Crèdits: 12

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2500259 Ciència política i gestió pública	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Juan Pablo Soriano Gatica

Correu electrònic: juanpablo.soriano@uab.cat

Equip docent

Alessandro Demurtas

Eduard Soler Lecha

Pablo Aguiar Molina

Lluc Vidal López

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

El curs no té prerequisits acadèmics.

L'estudiant ha de tenir l'hàbit de llegir, veure, escoltar i consultar diferents mitjans de comunicació d'informació general, i seguint especialment les notícies de caràcter de política internacional, així com els articles d'opinió sobre qüestions polítiques globals enteses en el seu sentit més ampli.

Important: Aquesta assignatura és bàsica i es recomana tenir-la aprovada per cursar l'assignatura "Sistema Internacional Contemporani" (SIC).

Objectius

Aquesta assignatura té un caràcter de formació bàsica. Això vol dir que serveix com a fonaments a partir dels quals es bastirà el Grau de Relacions Internacionals, el Grau de Sociologia i l'itinerari de Relacions Internacionals del grau de Ciència Política i Gestió Pública, i els postgraus de la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia.

Els objectius bàsics del curs són: que l'alumnat conegui els conceptes fonamentals de la disciplina acadèmica de les Relacions Internacionals; que adquireixi capacitats analítiques aplicables a las relacions internacionals;

que es familiaritzi amb el conjunt de processos i referències que a escala global han configurat la societat internacional contemporània; i, que sigui capaç d'expressar i defensar de manera oral i per escrit els seus punts de vista sobre les diverses qüestions internacionals més rellevants.

Competències

- "Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets."
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que es coneix i se sap aplicar la terminologia bàsica en anglès utilitzada en les ciències polítiques.
- Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
- Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
2. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
3. Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
4. Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
5. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
6. Demostrar que es coneix i se sap aplicar la terminologia bàsica en anglès utilitzada en les ciències polítiques.

7. Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
8. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
9. Descriure els principals elements que caracteritzen la societat internacional global (1945-2000).
10. Descriure l'ordre internacional: anarquia versus ordre, societat d'estats i societat transnacional.
11. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
12. Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
13. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
14. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
15. Exposar les grans aproximacions a les relacions internacionals (realisme, transnacionalisme, estructuralisme).
16. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
17. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
18. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
19. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
20. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
21. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
22. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
23. Treballar autònomament.
24. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
25. Utilitzar adequadament la teoria i els conceptes de les relacions internacionals (tradicions de pensament hobbesiana, grociana i kantiana).
26. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
27. Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.
28. Valorar críticament els impactes de la globalització en diferents àmbits: seguretat, medi ambient, drets humans, migracions i pau.

Continguts

PROGRAMA ASSIGNATURA DE GRAU

Continguts

Important: per a cada tema del programa, tots els epígrafs són importants, però no tots es desenvoluparan amb la mateixa extensió i alguns es complementaran amb la bibliografia recomanada.

PART I. TEORIA I CONCEPTES

Tema 1. Les relacions internacionals com àrea d'estudi

1. La problemàtica internacional: guerra i pau
2. Origen de la disciplina: l'impacte social i intel·lectual de la I Guerra Mundial
3. Origen anglo-saxó de la disciplina: el marc de les ciències socials
4. Substrat idealista de la disciplina: institucionalització i seguretat col·lectiva

Tema 2. La teoria internacional: les grans tradicions de pensament

1. Tradició hobbesiana: anarquia o estat de naturalesa

2. Tradició grociana: ordre o societat d'estats
3. Tradició kantiana: emancipació o comunitat mundial
4. Visions de l'ordre internacional: jerarquia, governança i cosmopolitisme

Tema 3. Aproximació teòrica a les relacions internacionals

1. Evolució de la teoria: agenda política i debat científic
2. Debat científic: com i perquè estudiar les relacions internacionals
3. Paradigmes o mapes mentals: què estudien les relacions internacionals
4. Paradigmes: realisme (guerra freda), transnacionalisme (problemes globals) i estructuralisme (països en desenvolupament).
5. Pensar teòricament e investigar en Ciències Socials: les Relacions Internacionals

Tema 4. Aproximacions teòriques a les relacions internacionals: Realisme

1. Anarquia del sistema d'estats
2. Emergència i evolució del realisme: la dinàmica de la seguretat
3. Evolució del realisme en el marc de la guerra freda: neorealisme
4. Debats teòrics dins del realisme: realisme ofensiu vs. realisme defensiu

Tema 5. Aproximacions teòriques a les relacions internacionals: Liberalisme

1. Interdependència
2. Emergència i evolució del liberalisme: la dinàmica econòmica
3. Evolució del liberalisme: de l'idealisme al neoinstitucionalisme
4. Debats dins del liberalisme: cooperació vs. institucions
5. Debat neorealisme-neoliberalisme

Tema 6. Aproximacions crítiques a les relacions internacionals: Veus crítiques

1. Constructivisme: la crítica al materialisme de les relacions internacionals
2. Constructivisme: el gir normatiu de les relacions internacionals
3. Post-estructuralisme: desvelar el poder del llenguatge
4. Teoria crítica: l'emancipació com a objectiu
5. Teoria feminista: desvelar el biaix de gènere

PART II. SISTEMA INTERNACIONAL

Tema 7. El sistema internacional: instrument d'anàlisi

1. Definició i anàlisi de la societat internacional
2. Societat internacional actual: estatal/transnacional, anàrquica/ordenada i fragmentada/ globalitzada
3. Sistema internacional: definició i elements del sistema (actors, estructura i procés)

4. Nivells d'anàlisi: subsistemes geogràfics i subsistemes funcionals

Tema 8. Els actors del sistema internacional

1. Definició d'actor internacional

2. Tipologia clàssica (estats, organitzacions internacionals i forces transnacional)

3. Criteris fonamentals: jerarquia i governança complexa (pública, privada i societat civil)

4. Tipologia aplicada: estats, organitzacions internacional i actors no estatals

Tema 9. L'estat: el sistema d'estats

1. Igualtat jurídica: sobirania i territori

2. Desigualtat en el sistema d'estats: capacitat i poder internacional

3. Recursos tangibles i intangibles

4. Tipologies actuals d'estats (estats desenvolupats, estats en desenvolupament, estats fràgils)

Tema 10. Les potències del sistema

1. La jerarquia en el sistema d'estats: l'exercici del poder internacional

2. Definició de potència: recursos materials, establiment de regles, reconeixement social

3. Referències històriques: potències diplomàtiques tradicionals, superpotències al món nuclear

4. Tipologia: potència hegemònica, gran potència, potència mundial, potència emergent, potència mitjana, potència regional

5. L'exercici del poder: poder coercitiu, poder suau, poder estructural, poder definicional, etc.

Tema 11. Les organitzacions internacionals

1. Definició d'organització internacional (intergovernamental)

2. Origen i desenvolupament del fenomen

3. Tipologies: abast geogràfic, finalitat funcional

4. Estructura i mecanismes de presa de decisions

5. Regionalisme i organitzacions internacionals

Tema 12. Els actors no estatals

1. Definició i tipologia de les organitzacions no governamentals (ONGs)

2. Els grans àmbits d'actuació de les ONGs: drets humans, medi ambient, desenvolupament i ajut humanitari

3. Funcions i empoderament de les ONGs

4. Definició i origen de les empreses multinacionals

5. Impacte de les empreses multinacionals en la societat internacional

Tema 13. L'estructura del sistema internacional

1. Estructura material: polaritat i distribució del poder

2. Tipologia: sistema unipolar, bipolar o multipolar
3. Estructura social: poder, idees i institucions
4. Estructura hegemònica
5. Canvi i continuïtat en el sistema: interacció entre actors i estructura

Tema 14. El procés del sistema internacional: conflicte

1. La noció de conflicte en Ciències Socials
2. Tipologia de conflictes
3. Evolució del conflicte armat: intra-estatal, privatització
4. Mapa de la conflictivitat internacional

Tema 15. El procés del sistema internacional: cooperació i integració

1. La noció de cooperació i formes de cooperació (formal vs. informal, bilateral vs. multilateral, pública vs. privada)
2. Cooperació per al desenvolupament: orígens i tipologia
3. Institucionalització de la cooperació al desenvolupament (OCDE, NNUU, UE, etc.)
4. La noció d'integració i tipus d'integració: formal vs. informal, negativa vs. positiva
5. Integració i regionalisme: el cas europeu com a model de referència

PART III. LA SOCIETAT INTERNACIONAL GLOBAL (des de 1945)

Part III.1. Nou ordre mundial

Tema 16. Nacions Unides, estatització del planeta i universalització

1. Gènesi de l'organització: San Francisco
2. Principis i propòsits: la Carta de les Nacions Unides
3. Estructura institucional i mecanismes de presa de decisions
4. Pau i seguretat internacionals (capítols VI i VII de la Carta)
5. Drets humans i progrés econòmic i social

Part III.2. Ordre bipolar

Tema 17. Bipolaritat diplomàtic-militar

1. Origen, definició i periodització de la Guerra Freda
2. Esferes d'influència: la divisió bipolar d'Europa (Berlin) i Àsia (la guerra de Corea)
3. La política de blocs: les aliances militars (OTAN i Pacte de Varsòvia)
4. Inici de la cursa nuclear: canvis estratègics
5. Punt d'inflexió de la primera Guerra Freda: Berlín, Corea i Crisi dels míssils a Cuba

Tema 18. La distensió entre els blocs (1962-1979)

1. Distensió: definició, orígens i àmbits (crisis, armes nuclears, conflictes regionals, etc.)
2. El triangle de la distensió: EUA-URSS-Xina
3. Les diferències transatlàntiques: França, Estats Units i l'OTAN
4. Control de l'armament nuclear: TNP, SALT
5. La mobilització contra la guerra del Vietnam i el pacifisme
6. Els efectes de la distensió dins dels blocs: policentrisme i paneuropeisme (Ostpolitik i CSCE)

Tema 19. Fi de la distensió i segona Guerra Freda (1975-1985)

1. Guerra Freda i perifèria: conflictes de proxis (Afganistan, Angola, Centre Amèrica, etc.)
2. Canvis a la política exterior dels EUA: intervencionisme
3. Política exterior de la URSS: extensió de la influència
4. Reactivació de la cursa d'armaments (la guerra de les galàxies, la crisi dels euromíssils)
5. Moviments socials i lluita antinuclear

Tema 20. La fi del sistema bipolar (1985-91)

1. L'efecte Gorbtxov i els canvis en la política exterior soviètica
2. El diàleg EUA-URSS: desarmament nuclear (INF, START)
3. Procés de descomposició del bloc de l'Est: la caiguda del mur de Berlín i descomposició de la URSS.
4. L'altra cara de la moneda: protestes de Tiananmen 1989.
5. Causes del final de la Guerra Freda: un debat teòric i polític

Part III.3. Ordre internacional liberal

Tema 21. Hegemonia en el sistema econòmic internacional

1. Introducció: Què és l'ordre internacional liberal i quines són les seves bases?
1. Els Estats Units: la potència hegemònica
2. Bretton Woods: els principis del sistema
3. Institucions financeres (Banc Mundial i FMI) i comercials (GATT)

Tema 22. Descolonització i desenvolupament

1. Els moviments d'alliberament i lluita anti colonial
2. Els problemes del sud descolonitzat: sobirania (Bandung)
3. Els problemes del sud descolonitzat: desenvolupament (realitats econòmiques del sud, control dels recursos, models per intentar industrialització i fracàs).
4. Sistema-món i relacions centre-perifèria (teoria dependència, Galtung)
5. El Grup dels 77 i l'inici del diàleg Nord-Sud (UNCTAD)

Tema 23. Multipolarisme al centre i organització politicoeconòmica de la perifèria a la dècada dels setanta

1. El retroces dels Estats Units a l'economia mundial: la revisió dels principis del lliure canvi i la crisi al sistema monetari internacional.
2. Multipolaritat econòmica: Japó, la Comunitat Europea, i el G7.
3. L'impacte de les crisis del petroli: el paper de l'OPEP
4. Les demandes de la perifèria i la contraofensiva des del Nord (Nou Ordre Econòmic Internacional) i evolució de la perifèria (OPEP, MNA, G28, etc.)

Tema 24. Neoliberalisme, perifèria i reorganització del sistema econòmic a la dècada dels vuitanta

1. Neoliberalisme (concepte, fonaments, contingut, impacte)
2. Tripolarisme (EUA-Japó-CE) i el creixement de Asia Pacific (Xina: reforma i apertura, i els tigres asiàtics)
3. Expansió neoliberal i agenda del comerç internacional (Ronda Uruguai)
4. La diversificació a la perifèria (NIES, països menys avançats, exportadors de petroli, etc.)
5. El problema del deute extern i les polítiques d'ajust estructural: conseqüències pel sud.

Tema 25. Reflexions sobre l'ordre internacional post Guerra Freda

1. Introducció: un nou ordre internacional post Guerra Freda?
2. Fi de l'ordre bipolar i transició a un món més multipolar.
3. L'ordre liberal internacional a la post Guerra Freda.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb ús de les TIC i debats a l'aula	89	3,56	1, 4, 3, 27, 15, 20, 2
Debats sobre les lectures obligatòries i articles complementaris	6	0,24	1, 4, 5, 16, 21
Exercicis individuals avaluables	8	0,32	5, 27, 8, 7, 10, 9, 12, 11, 15, 19, 17, 25, 21, 23
Tipus: Supervisades			
Pràctiques avaluables	8	0,32	4, 5, 3, 27, 28, 8, 7, 12, 11, 18, 19, 17, 14, 16, 21, 26, 23, 22, 24
Tutories primer semestre per a comentar exercicis individuals, pràctiques i altres continguts del programa	3	0,12	17
Tutories segon semestre per a comentar exercicis individuals, pràctiques i altres continguts del programa	3	0,12	17
Tipus: Autònomes			
Compilar i consultar documentació sobre diferents temes de les relacions internacionals	12	0,48	13, 11, 18, 14, 21, 26, 23

Metodologia

La dedicació de les i els estudiants a aquesta assignatura es divideix en diversos tipus d'activitats, cadascun d'ells amb un pes determinat d'hores de treball. Aquesta varietat de formes de treball es materialitza en metodologies diferenciades.

Aquesta assignatura és de 12 crèdits ECTS, és a dir, implica una dedicació total de les i els estudiants de 300 hores, distribuïdes en:

- Activitats dirigides són activitats a l'aula, amb la presència del professor i poden consistir en classes magistrals (amb el suport de les TIC i amb la possibilitat de desenvolupar debats en gran grup); en seminaris de discussió de les lectures obligatòries en grups més reduïts i en sessions més orientades a qüestions pràctiques, en les que s'analitzaran casos, problemes i exemples relatius al temari del curs. Per aquestes sessions, hi hauran lectures prèvies obligatòries anunciades pels professors amb antelació. Aquestes activitats representen aproximadament un terç del total del treball exigít.
- Activitats supervisades són activitats dutes a terme per l'estudiant fora de l'aula d'acord amb un pla de treball dissenyat i posteriorment tutoritzat i avaluat per part del professor. L'estudiant haurà de fer: lectura i preparació de textos que poden ser objecte d'avaluació en sessions de seminari o exercicis; redacció de treballs grupals, que seran objecte d'avaluació amb seminaris; compilar documentació sobre un determinat tema de relacions internacionals (d'una guia elaborada pels professors), redactar un breu informe i fer-ne una presentació a l'aula. Així mateix, durant el curs, les i els estudiants haurà de llegir articles breus en relació als quals es podrà demanar fer un comentari sobre el text llegit i, a més, participar activament en debats sobre els articles. També s'hi inclouen les tutories i altres activitats anàlogues de seguiment de curs.
- Activitats autònomes són totes aquelles activitats que fan les i els estudiants pel seu compte i d'acord amb les exigències de la assignatura per tal de superar amb èxit l'assignatura, poden ser lectures bàsiques i complementàries, estudi dels apunts de classe o totes aquelles altres activitats que complementen la formació que s'assoleix en aquest curs. Aquestes activitats representen, aproximadament, la meitat del temps de treball durant el curs.

La metodologia docent s'adequa a aquest repartiment del treball i de les activitats.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dues pràctiques avaluables (una a cada semestre). Cadascuna d'elles val el 20,0% de la nota final	Pes 40% de la nota final (No són recuperables)	8	0,32	4, 5, 3, 27, 8, 7, 13, 11, 18, 19, 20, 17, 14, 25, 16, 6, 21, 2, 26, 23, 22, 24
Participació	10% de la nota final	0	0	1, 4, 5, 12, 16,

Quatre exercicis individuals (dos a cada quadrimestre). Cadascun d'aquests exercicis val 12,5% de la nota final.	Pes 50% de la nota final. Aquests exercicis es podran recuperar en les dates previstes en el marc de l'assignatura.	8	0,32	4, 5, 27, 28, 8, 7, 10, 9, 11, 15, 25, 23
--	---	---	------	---

RESUM DE L'AVUACIÓ

- 50% de la nota final correspon a quatre Exàmens (dos en cada semestre). Cadascun d'aquests val 12,5% de la nota final del curs. Aquests exàmens es podran recuperar en les dates establertes per la Facultat.

- 40% de la nota final del curs correspon a dues Pràctiques avaluables (una cada semestre). Cadascuna d'aquestes Pràctiques val el 20% de la nota final. Aquestes pràctiques no són recuperables.

- 10% de la nota final correspon a la participació en classe.

Aquesta assignatura és anual i, per tant, la nota final és el resultat de totes les activitats avaluables realitzades en el transcurs del curs acadèmic (dos semestres). A continuació, es desglossen les activitats que es realitzaran en cada semestre:

Primer Semestre

Examen 1: 12,5% de la nota final

Examen 2: 12,5% de la nota final

Pràctica 1: 20% de la nota final

Participació a classe primer semestre: 5%

Segon Semestre

Examen 3: 12,5% de la nota final

Examen 4: 12,5% de la nota final

Pràctica 2: 20% de la nota final

Participació a classe segon semestre: 5%

Requisits per a aprovar l'assignatura:

Per aprovar l'assignatura cal obtenir una nota mitjana final (una vegada ponderats tots els elements) de 5/10.

Per a aprovar l'assignatura cal tenir una NOTA MÍNIMA de 5/10 en cadascun dels quatre Exàmens (dos per semestre). Es podran recuperar els exàmens en els quals no s'obtingui la nota mínima de 5/10, al final del segon semestre en la data de l'avaluació compensatòria indicada per la Facultat. La informació detallada sobre aquesta data es proporcionarà durant del curs.

Es podrà aprovar el curs amb un dels quatre exàmens suspès, sempre que la nota d'aquest examen sigui igual o superior a 4/10 i que la mitjana dels quatre exàmens sigui 5/10.

Com s'ha indicat anteriorment, cada semestre es farà una Pràctica. Les pràctiques es faran en grups i inclouran més d'una activitat o evidència. En l'avaluació es valorarà tant el treball individual com grupal.

Important: les Pràctiques no són recuperables, i per aprovar el curs cal aprovar almenys una de les dues Pràctiques que es realitzaran al llarg del curs acadèmic. En el cas que l'avaluació d'alguna de les pràctiques

inclogui una pregunta o exercici individual, per a tenir dret a la nota d'aquesta activitat serà imprescindible haver fet el treball en grup. És a dir, no es podrà presentar a l'activitat individual la persona que prèviament no hagi participat en el treball grupal.

Les dates dels quatre Exàmens i les dues Pràctiques i de qualsevol altra activitat, s'especificaran en el marc de la programació de l'assignatura (consulteu el Campus Virtual).

La nota final de NO AVALUABLE podrà ser assignada únicament a les persones que no hagin presentat més del 50% de les activitats avaluable del curs.

AVALUACIÓ ÚNICA DE L'ASSIGNATURA

L'alumnat que així ho hagi sol·licitat, dins dels terminis i amb el procediment previst per la Facultat, podrà acollir-se a una "Avaluació única" de tot el curs. El procediment i els períodes de notificació els anunciarà la Facultat a l'inici del curs..

Per a aprovar aquesta Avaluació única cal obtenir una nota mínima de 5/10.

L'estructura de la serà la següent:

Primera part. EXAMEN. Un examen que inclou TOTS els temes recollits en la Guia Docent de l'assignatura del curs acadèmic 2024-2025, així com TOTES les lectures obligatòries per a cada tema. L'estructura de l'examen serà similar als exàmens que es realitzen amb el sistema d'avaluació contínua. L'examen equival a 60% de la nota.

Segona part. PRÀCTIQUES. Dos exercicis, corresponents a les dues pràctiques realitzades durant el curs acadèmic 2024-2025. Cada exercici de pràctiques equival a 20% de la nota de la 'Avaluació única', en total 40%. Igual que en cas de l'avaluació contínua els exercicis de pràctiques no es poden recuperar. Així mateix, és important assenyalar que no es guarden les notes de les pràctiques obtingudes durant el curs acadèmic anterior.

Molt important: per aprovar l'Avaluació única cal aprovar l'examen amb una nota mínima de 5/10. En el cas de suspendre l'examen en la primera convocatòria, aquest es podrà recuperar en la data que fixi la Facultat per a l'avaluació compensatòria de l'assignatura.

La revisió de les notes seguirà el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Bibliografia

1. Lectures obligatòries

Per a cada un dels semestres es seguirà un text guia que serà complementat amb una selecció de les lectures obligatòries o recomanades del curs, les quals seran indicades en el seu moment per l'equip docent.

Text guia per al primer semestre: BARBÉ, Esther. Relaciones Internacionales. Madrid:Tecnos, 2020 (4ª edició).

Text guia per al segon semestre: LUNDESTAD, Geir. East, West, North, South: major developments in international politics since 1945. Londres: Sage Publications Ltd (diverses edicions).

Parts I i II del Temari:

BULL, Henry. La sociedad anárquica. Un estudio sobre el orden en la política mundial. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2005.

CARR, Edward. La crisis de los veinte años (1919-1939). Una introducción al estudio de las relaciones internacionales. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2004.

DUROSELLE, Jean-Baptiste. "El Estudio De Las Relaciones Internacionales: Objeto, método, Perspectivas", *Relaciones Internacionales*, n.º 37, febrero de 2018, pp. 173-91. Recurs electrònic disponible UAB.

DE LIMA GRECCO, Gabriela. *Feminismos y género en los Estudios Internacionales. Relaciones Internacionales*, 2020.
https://revistas.uam.es/relacionesinternacionales/article/view/relacionesinternacionales2020_44_007

DEL ARENAL, Celestino. *Introducción a las relaciones internacionales*. Madrid: Tecnos, 2007 (4ª edició).

GARCÍA PICAZO, Paloma. *Teoría breve de Relaciones Internacionales*. Madrid: Tecnos, 2009 (3ª edició).

GUILHAUDIS, Jean-François. *Relations Internationales Contemporaines*. Paris: Éditions du Juris- Classeur, 2002.

MERLE, Marcel. *Sociología de las Relaciones Internacionales*. Madrid: Alianza, 2000 (3ª edició).

NAU, Henry. *Perspectives on international relations: power, institutions, and ideas*. George Washington University, 2017.

ROACH, Steven (Ed.). *Handbook of Critical International Relations*, Cheltenham: Edward Elgar, 2020.

SMOUTS, Marie-Claude. *Dictionnaire des relations internationales: approches, concepts, doctrines*. Paris: Dalloz, 2006 (2ª edició).

TICKNER, J. Ann. *A feminist voyage through international relations*. Oxford University Press, 2014. Recurs electrònic disponible UAB.

TRUYOL i SERRA, Antonio. *La sociedad internacional*. Madrid: Alianza, 1993 (2ª edició).

VIOTTI, Paul i KAUPPI, Mark. *International Relations Theory. Realism, Pluralism, Globalism, and Beyond*. Boston: Allynand Bacon, 1999 (3ª edició).

Part III del temari:

DÁVILA, Juan José Toribio. "Las instituciones de Bretton Woods. sesenta años de cambios", *Información Comercial Española, ICE: Revista de Economía*. (827), pp. 17-25, 2015.

DRISCOLL, David. "The IMF and the World Bank How Do They Differ?". *International Monetary Fund*, 1996, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/exrp/differ/differ.pdf>

GILMAN, Nils. *The New International Economic Order: A Reintroduction*. *Humanity: An International Journal of Human Rights, Humanitarianism, and Development*, 6 (1), 1-16, 2015.

HARVEY, David. "El neoliberalismo como destrucción creativa", *Apuntes Del Cenes*, 27 (45), 10-34, 2008, <https://revistas.uptc.edu.co/index.php/cenes/article/view/3032>

JIMÉNEZ, Juan. "El Nuevo Orden Internacional 1945-1989. La Organización de Naciones Unidas", en PEREIRA, Juan Carlos (Coord.), *Historia de las Relaciones Internacionales Contemporáneas* (pp. 405-421) Barcelona: Alianza, 2001.

LOPEZ, Silvia. "Cronología e Historia de la Cooperación Sur-Sur. Unaporte desde Iberoamérica" Programa Iberoamericano para el Fortalecimiento de la Cooperación Sur-Sur, 2014, https://www.segib.org/wp-content/uploads/Doc_Crono_SurSur_2014.pdf

McMAHON, Robert. *La Guerra Fría. Una breve introducción*. Madrid: Alianza, 2009.

OLIVERES, Arcadi. "La Conferencia de Naciones Unidas sobre Países Menos Avanzados, en la perspectiva del Diálogo Norte-Sur y del Nuevo Orden Económico Internacional". *Revista CIDOB d'afers internacionals*, pp. 151-167, 1992, <http://www.raco.cat/index.php/RevistaCIDOB/article/view/27472/52053>

SAGAN, Scott. "Why Do States Build Nuclear Weapons? Three Models of the Bomb", *International Security*, Vol. 21, No. 3, The MIT Press, 1996. Recurso electrónico disponible UAB.

SARTRE, Jean Paul. *Colonialismo y neocolonialismo*. Buenos Aires: Losada, 1956.

STALLINGS, Barbara (Ed.). *Global change, regional response: The new international context of development*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

STIGLITZ, Joseph. *El malestar en la globalización*. Madrid: Taurus, 2003.

VÄYRYNEN, Raimo. Focus On: Is There a Role for the United Nations in Conflict Resolution?. *Journal of Peace Research*, 1985, 22.3: 189-196. Recurs electrònic disponible UAB.

YERGIN, Daniel. *La historia del petróleo*. Argentina: Buenos Aires, 1992.

2. Bibliografia recomanada i obres de referència

ARACIL, Rafael; OLIVER, Joan i SEGURA, Antoni, *El mundo actual. De la segunda guerra mundial a nuestros días*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 1998.

ARON, Raymond. *Paz y Guerra entre las Naciones*. Madrid: Alianza, 1985 (2 vols.)

BARBÉ, Esther (dir.), *Las normas internacionales ante lacrisisdel orden liberal*. Madrid: Tecnos, 2020.

BAYLIS, J.; SMITH, S. OWENS, P., *The Globalization of World Politics (9th)*, Oxford-New York, Oxford University Press, 2023.

BIMBI, Linda (ed.), *No en mi nombre: Guerra y Derecho*, Madrid: Editorial Trotta, 2003.

BLIGHT, James G. i LANG, Janet. *The Armageddon Letters: Kennedy, Khrushchev, Castro in the Cuban Missile Crisis*. Rowman i Littlefield Publishers, 2012.

BOYD, Andrew. *An Atlas of World Affairs*. Londres: Routledge, 2007 (11ª edició)

BRZEZINSKI, Zbigniew. *El Gran Tablero Mundial*. Barcelona: Paidós, 1998.

BRZEZINSKI, Zbigniew. *El dilema de EE.UU: ¿dominación global o liderazgo global?* Barcelona: Paidós, 2005.

BROWN, Sarah, GRANT, Rebecca i LONG, David. *Women and International Relations Bibliography*. *Millennium: Journal of International Studies*, 17(3), 517-537, 1988.

CAFRUNY, Alan, TALANI, Leila i POZO, Gonzalo. *The Palgrave Handbook of Critical International Political Economy*. Palgrave Handbooks in IPE. London: Palgrave Macmillan, 2016. Recurs electrònic disponible UAB.

CALDUCH, Rafael. *Relaciones Internacionales*. Madrid: Ediciones de las Ciencias Sociales S.A, 1991.

CALVOCORESSI, Peter. *World Politics Since 1945-2000*. London: Longman, 2001 (8th edition).

CARLSNAES, Walter; RISSE, Thomas i SIMMONS, Beth A. (eds.). *Handbook of International Relations*. Londres: SAGE, 2002.

CASTELLS, Manuel. *La era de la Información. Economía, sociedad y cultura (3 vols.)*. Madrid: Alianza, 1997-98.

COX, Robert. "Fuerzas Sociales, Estados Y órdenes Mundiales: Más Allá de La Teoría de Relaciones Internacionales». *Relaciones Internacionales*, n.º 24, octubre de 2013, pp. 99-116, <https://revistas.uam.es/relacionesinternacionales/article/view/5195>

CROCKATT, Richard. *The Fifty Years War. The United States and the Soviet Union in world politics, 1941-1991*. London: Routledge, 1995.

- DER DERIAN, James (ed.). *International Theory. Critical Investigations*. London: MacMillan, 1995.
- DONELLY, Jack. *Realism and International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
- DOUGHERTY, James i PFALTZGRAFF JR., Robert. *Contending Theories of International Relations: A Comprehensive Survey*. New York: Longman, 1997 (4a edició).
- DOYLE, Michael. *Ways of War and Peace*. New York / London: W.W. Norton i Company, 1997.
- DUFFIELD, Mark. *Las nuevas guerras en el mundo global. La convergencia entre desarrollo y seguridad*. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2004.
- EVANS, Graham i NEWNHAM, Jeffrey. *The Penguin Dictionary of International Relations*. London: Penguin Books, 1998.
- GARCÍA DE CORTÁZAR, Fernando i LORENZO, José María. *Historia del mundo actual. 1945-1989*. Madrid: Alianza, 1990.
- GRIFFITHS, Martin. *FiftyKey Thinkers in International Relations*. London: Routledge, 1999.
- GRIFFITHS, Martin i O'CALLAGHAN, Terry. *International Relations: The Key Concepts*. London: Routledge, 2002.
- GARCÍA SEGURA, Catalina; SANAHUJA, José A. i VERDES-MONTENEGRO, Francisco J. (coord.). *100 años de relaciones internacionales: una mirada reflexiva*. Valencia: Tirant lo Blanch, 2020. Llibre en línia disponible UAB.
- GONZÁLEZ DEL MIÑO, Paloma (dir.). *El sistema internacional del siglo XXI: dinámicas, actores y relaciones internacionales*. Valencia: Tirant lo Blanch, 2020. Llibre en línia disponible UAB.
- HALLIDAY, Fred. *Las relaciones internacionales en un mundo en transformación*. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2002.
- HALLIDAY Fred. *Hidden from International Relations: Women in the international arena*, *Millennium - Journal of International Studies*, 17(3):419-428, 1988.
- HARRISON, Hope. "Driving the Soviets up the Wall: A Super-Ally, a Superpower, and the Building of the Berlin Wall, 1958-61." *Cold War History* 1.1, 53-74, 2000.
- HELD, David. *La democracia y el orden global: del estado moderno al gobierno cosmopolita*. Barcelona: Paidós, 1997.
- IGNATIEFF, Michael. *Los derechos humanos como política e idolatría*. Barcelona: Paidós, 2003.
- IZQUIERDO, Ferrán i ETHERINGTON, John. *Poder Global. Una mirada desde la Sociología del Poder*. Barcelona: Bellaterra, 2017.
- JACKSON, Robert i SORENSEN, Georg. *Introduction to International Relations: Theories and Approaches*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- JOUVÉ, Edmon, *Relations Internationales*, Paris: Presses Universitaires de France, 1992.
- KAGAN, Robert. *Poder y debilidad. Estados Unidos y Europa en el nuevo orden mundial*. Madrid: Taurus, 2003.
- KALDOR, Mary. *Las nuevas guerras*. Barcelona: Tusquets Editores, 2001.
- KEGLEY Jr., Charles W. i BLANTON, Shannon. *World Politics. Trend and Transformation*. Boston: Cengage Learning, 2015 (8a edició).

KEGLEY Jr., Charles W. i WITTKOPF, Eugene R. (eds.). Global Agenda: Issues and Perspectives. Boston: McGraw-Hill, 2001.

KEOHANE, Robert. Después de la hegemonía: cooperación y discordia en la política económica mundial. Buenos Aires: Grupo Editor Latinoamericano, 1988.

KISSINGER, Henry. Diplomacia. Barcelona: Ediciones B, 1998.

LAWSON, Stephanie (ed.). The New Agenda for International Relations: From Polarisation to Globalisation in World Politics?, Polity Press, 2001.

LAWSON, Stephanie. International relations. Cambridge; Malden, MA: Polity, 2017.

LERMA, Gustavo. Relaciones internacionales en el siglo XXI. Madrid: Tecnos, 2006.

LINKLATER, Andrew (ed.). International Relations. Critical Concepts in Political Science (5 vols.). London: Routledge, 2000.

LITTLE, Richard i SMITH, Michael (eds.). Perspectives on World Politics. London: Routledge, 2006 (3rd edition).

McCORMICK, Thomas. America's Half-Century. United States Foreign Policy in the Cold War and After, Baltimore: The John Hopkins University Press, 1995.

McGLINCHEY, Stephen, Foundations of International Relations. Editorial: Bloomsbury Academic, London, 2022.

MESA, Roberto. La nueva sociedad internacional. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1992.

MEARSHEIMER, John. The Tragedy of Great Power Politics. New York: W. W. Norton, 2001.

MORGENTHAU, Hans. Política entre Naciones. La lucha por el poder y la paz. Buenos Aires: Grupo Editor Latinoamericano, 1986 (6a ed.).

MORGENTHAU, Hans. Escritos sobre política internacional. Madrid: Tecnos, 1990.

MINGST, Karen A.; ARRGUÍN-TOFT, Ivan. Fundamentos de las relaciones internacionales. México: CIDE, 2018. ebook

NASSAU, Adams. Worlds apart: the north-south divide and the international system. London: Zed Books, 1993.

NEILA HERNÁNDEZ, José Luis, et. Al. Historia de las Relaciones Internacionales. Madrid: Alianza Editorial, 2018.

NYE Jr., Joseph. La paradoja del poder norteamericano. Madrid: Taurus, 2003.

OSMANCZYK, Edmund J. (ed.). Encyclopedia of the United Nations and International Agreements. Londres: Taylors i Francis, 1990.

PARASHAR, Swati; TICKNER, J. Ann i TRUE, Jacqui. Revisiting gendered states: feminist imaginings of the state in international relations. New York, NY: Oxford University Press, 2018. Libro en línea disponible bibliotecas UAB.

PEÑAS, Francisco. Hermanos y enemigos. Liberalismo y Relaciones Internacionales. Madrid: Los Libros de la Catarata, 2003.

POWASKI, Ronald. La guerra fría. Estados Unidos y la Unión Soviética, 1917-1991. Barcelona: Ed. Crítica, 2000.

ROSKIN, Michael i BERRY, Nicholas. The New World of International Relations. London: Prentice-Hall, 1999.

SAGAN, Scoot. "The Causes of Nuclear Weapon Proliferation", *Annual Review of Political Science*, 14: 225-44. DOI: 10.1146/annurev-polisci-052209-131042

SAINZ GSELL, Nora, *Les Nacions Unides en el sistema internacional contemporani*, Barcelona, Fundació Universitat Oberta de Catalunya, 2022.

SAVRANSKYA, Svetlana. *Masterpieces of History: the peaceful end of the Cold War in Eastern Europe*, 1989. Central European University Press, 2010.

SLAUGHTER, Anne-Marie. *A New World Order*. Princeton University Press, 2009.

STERLING-FOLKER, Jennifer. "Competing Paradigms or Birds of a Feather? Constructivism and neoliberal institutionalism compared." *International Studies Quarterly* 44.1 (2000): 97-119.

STEGER, Manfred. *Globalization: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2003.

STRANGE, Susan. "Cave! hic dragones: a critique of regime analysis." *International Organization* 36.02 (1982): 479-496.

SOLINGEL, Etel. *Nuclear Logics: contrasting paths in East Asia and the Middle East*. Princeton University Press, 2009.

TAMAMES, Ramón HUERTA, Begoña. *Estructura Económica Internacional*. Madrid: Alianza, 2010, (21a ed.).

TICKNER, J. Ann. "Hans Morgenthau's principles of political realism: A feminist reformulation." *Millennium* 17.3 (1988): 429-440.

VIOTTI, Pauli KAUPPI, Mark. *International Relation and World Politics. Security, Economy, Identity*. New Jersey: Prentice Hall, 1997

WALZER, Michael. *Guerras justas e injustas. Un razonamiento moral con ejemplos históricos*. Barcelona: Paidós, 2001.

WALTZ, Kenneth. *Teoría de la Política Internacional*. Buenos Aires: Grupo Editor Latinoamericano, 1988.

WENDT, Alexander. "La anarquía Es Lo Que Los Estados Hacen De Ella: La construcción Social De La política De Poder". *Relaciones Internacionales*, n.º 1, marzo de 2005, pp. 1-47, <https://revistas.uam.es/relacionesinternacionales/article/view/4828>

WINDSOR Philip. *Women in international relations: What's the problem?*, *Millennium - Journal of International Studies*, 17(3), 451-460, 1988.

WHITE, Brian, LITTLE, Richard i SMITH, Michael (eds.). *Issues in World Politics*. Palgrave Macmillan, 2001 (Second Edition - Revised, Expanded and Updated)

WHITHWORTH, Sandra. *Men, Militarism and UN Peacekeeping: A Gendered Analysis*. Boulder: Lynne Rienner, 2004.

ZALDÍVAR, Carlos. *Variaciones sobre un mundo en cambio*. Madrid: Alianza, 1996.

ZORGBIBE, Charlés. *Historia de las Relaciones Internacionales (2 vols)*. Madrid: Alianza, 1997.

3. Revistes i anuaris

Afers Internacionals (CIDOB)

Alerta 2021! Informe sobre conflictes, drets humans i construcció de pau (Escola de Cultura de Pau de la UAB)

Anuario CEIPAZ, edició anual

Anuario del CIP. Conflictes i dilemes de la societat internacional

Anuario Internacional CIDOB edición anual

China Quarterly

China Perspectives

Chinese Journal of International Politics

Colombia Internacional (Colombia)

Cooperation and Conflict

El estado del mundo, Madrid:Ed.Akal, edición anual.

European Journal of International Relations (UK)

Foreign Affairs (USA)

Foreign Affairs Latinoamérica(Méxic)

Foreign Policy(USA)

Foro Internacional (Méxic)

Gender & Development

International Affairs (UK)

International Feminist Journal of Politics

International Organization (USA)

International Security (USA)

International Studies Quarterly

Journal of Peace Research

Keesing's World New Archives (www.keesings.com)

Le Monde Diplomatique (França-Espanya)

Nueva Sociedad (Argentina)

Política Exterior (Espanya)

Politics & Gender

Revista Brasileira de Política Internacional (Brasil)

RevistaElectrónica de Estudios Internacionales(Espanya):<http://www.reei.org>

Revista Española de Derecho Internacional - REDI

Review of International Studies (UK)

Third World Quarterly (UK)

Vanguardia Dossier (Espanya)

World Politics (USA)

The World Today (UK)

4. Pàgines web

Asociación Española de Ciencia política y de la Administración: enlaces útiles con universidades de todo el mundo: <https://www.aecpa.es/>

Banc Mundial: <http://www.bancomundial.org/>

Centro de Educación e Investigación para la Paz: www.ceipaz.org

CIDOB: <http://www.cidob.es>

Escola de Cultura de Pau (UAB): <https://escolapau.uab.cat/>

European Council on Foreign Relations: <http://www.ecfr.eu/>

Fons Monetari Internacional: <https://www.imf.org/en/home>

Historiasiglo20.org: <http://www.historiasiglo20.org>

Human Rights Watch: <http://www.hrw.org/>

Institut for War and Peace Reporting: <http://www.iwpr.net/>

International Affairs Resources (www virtual library) -<http://www.etown.edu/vl/>

International Relations and Security Network -<http://www.isn.ethz.ch/>

Mercator Institute for China Studies: <https://merics.org/en>

Nacions Unides: <http://www.un.org/spanish>

Observatori de Política Exterior Europea (IBEI): <https://normcon.eu/es/>

Open Democracy: <https://www.opendemocracy.net/es/>

Organització per la Cooperació Econòmica i el Desenvolupament (OECD): <http://www.oecd.org>

Organización para la Seguridad y la Cooperación en Europa (OSCE): <http://www.osce.org/>

Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN): <http://www.nato.int/home.htm>

Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI): <http://www.sipri.org/>

The Swedish Institute of International Affairs: <http://www.ui.se/>

Unió Europea (UE): <http://europa.eu/>

Programari

S'espera que les i els estudiants tinguin els coneixements bàsics sobre l'ús dels programes informàtics més comuns per a la recerca d'informació en internet, i per a l'elaboració i edició de textos, quadres i gràfics.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	1	Espanyol	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	2	Català	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	51	Català	anual	tarda
(SEM) Seminaris	52	Espanyol	anual	tarda
(TE) Teoria	1	Espanyol	anual	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Català	anual	matí-mixt
(TE) Teoria	51	Català	anual	tarda
(TE) Teoria	52	Espanyol	anual	tarda

PROVISIONAL